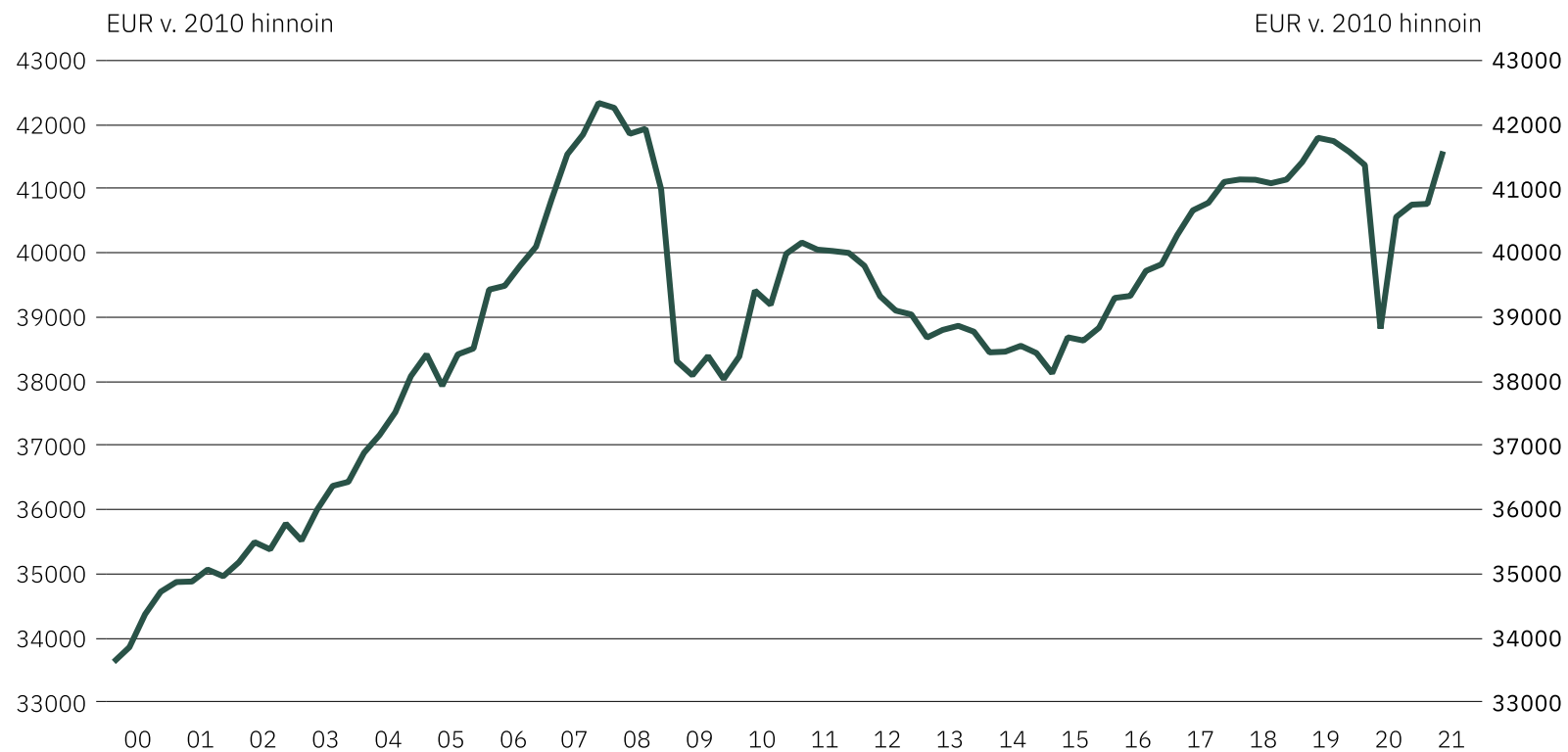

Suomen talouden iso kuva

- Suomen talous ei ole kasvanut 14 vuoteen
- Työikäinen väestö on vähentynyt jo 10 vuotta
- Työvoiman saatavuusongelmat suurin kasvun este
- Ikääntyminen etenee jo kovaa vauhtia
- Julkinen talous pyörii velkarahalla
- Alijäämässä tapahtuu pysyvä käänne pahempaan 6 vuoden päästä (v. 2027)
- Työllisyys laahaa selvästi Pohjoismaisia verrokkeja matalammalla tasolla
- Nettomaahanmuutto on ollut väestön suhteutettuna vähäistä
- Julkisen velan BKT-suhde on kaksinkertainen verrattuna Ruotsiin ja ero jatkaa kasvuaan
- Nuoret joutuvat maksajiksi
- Inhimillinen pääoma näivettyä nykyinenolla vuonna 2040
- Kestävyysvaje yhä noin 10 mrd. euroa
- Korkojen nousu on todellinen uhka hitaan talouskasvun Suomessa

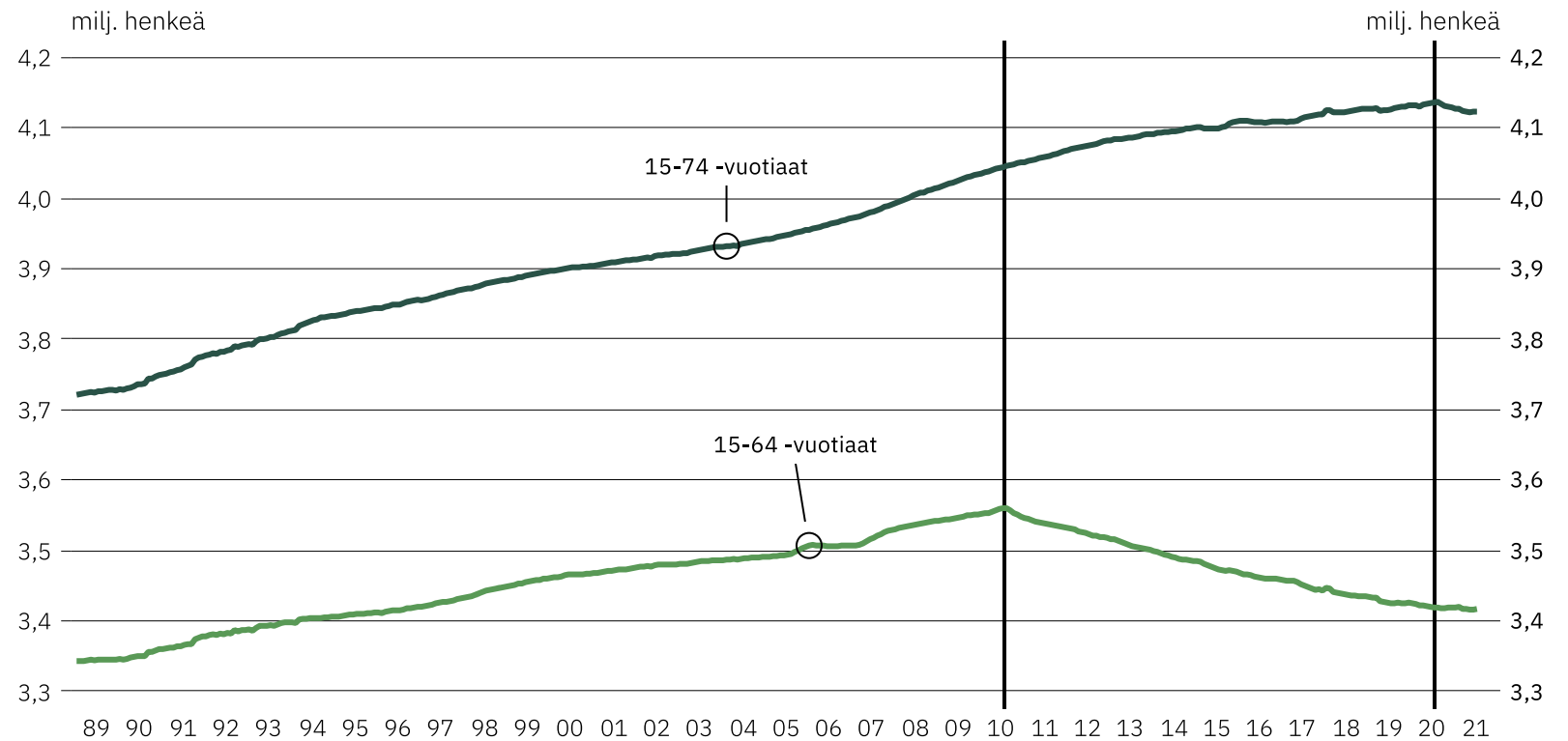
Suomen BKT per asukas on vuoden 2006 tasolla

Suomen BKT per asukas

Työikäinen väestö alkoi supistua jo vuonna 2007

Työikäinen väestö

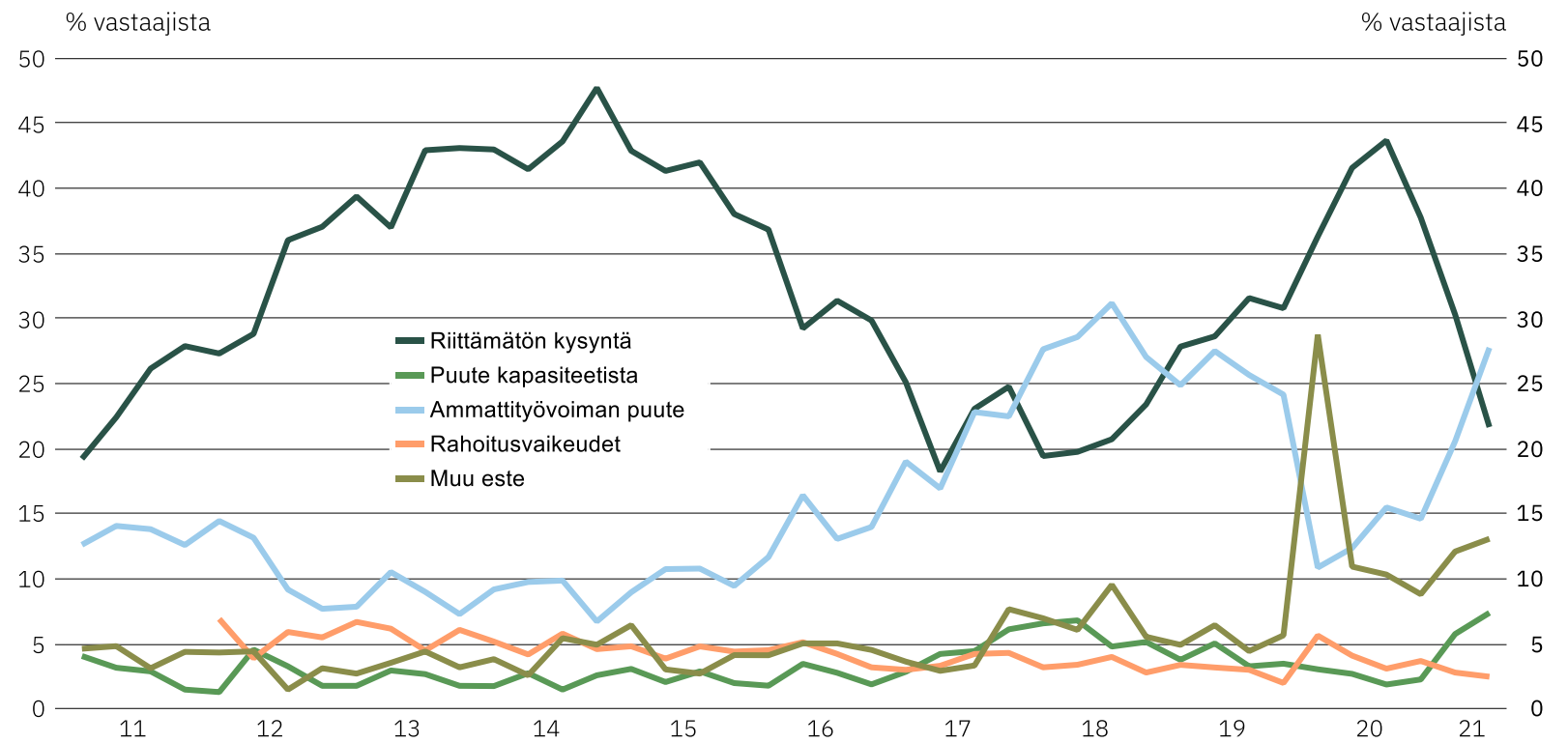

Lähde: StatFin, EK ja Macrobond

Työvoiman saatavuus keskeisin kasvun este

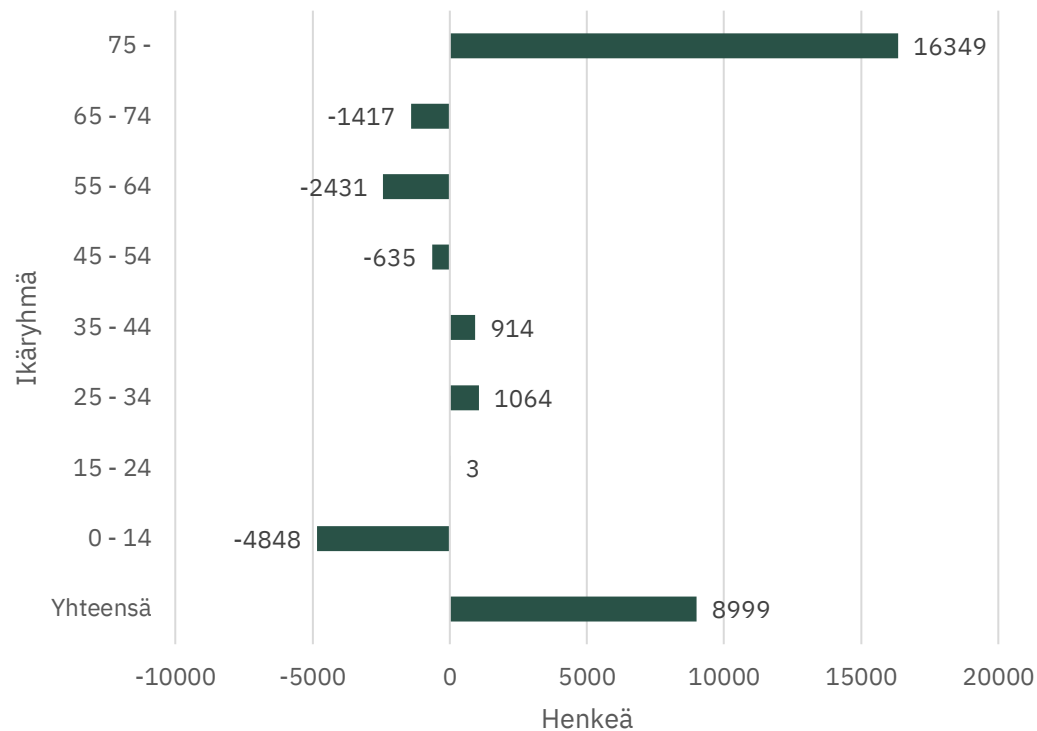
Tuotannon/myynnin kasvun esteet, koko elinkeinoelämä

Lähde: EK ja Macrobond

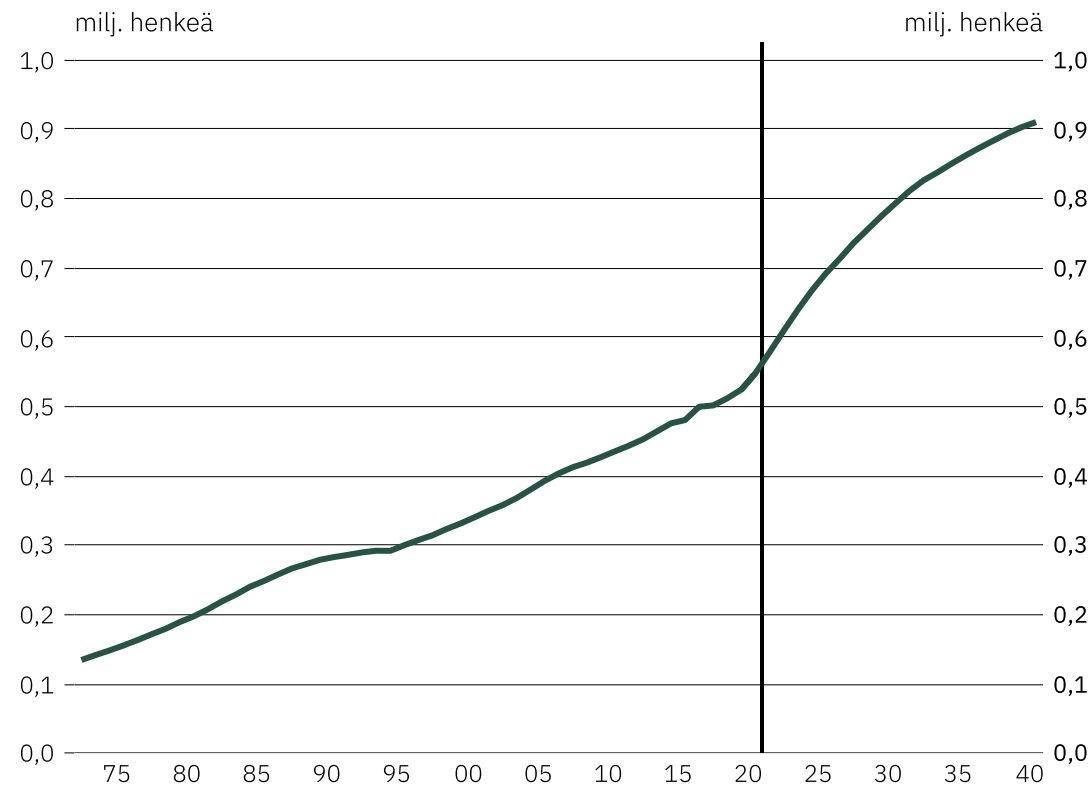
Ikääntyminen on jo täällä

Väestön muutos ikäryhmittäin tammi-heinäkuu
2021

Lähde: Tilastokeskus Väestön ennakkotilasto

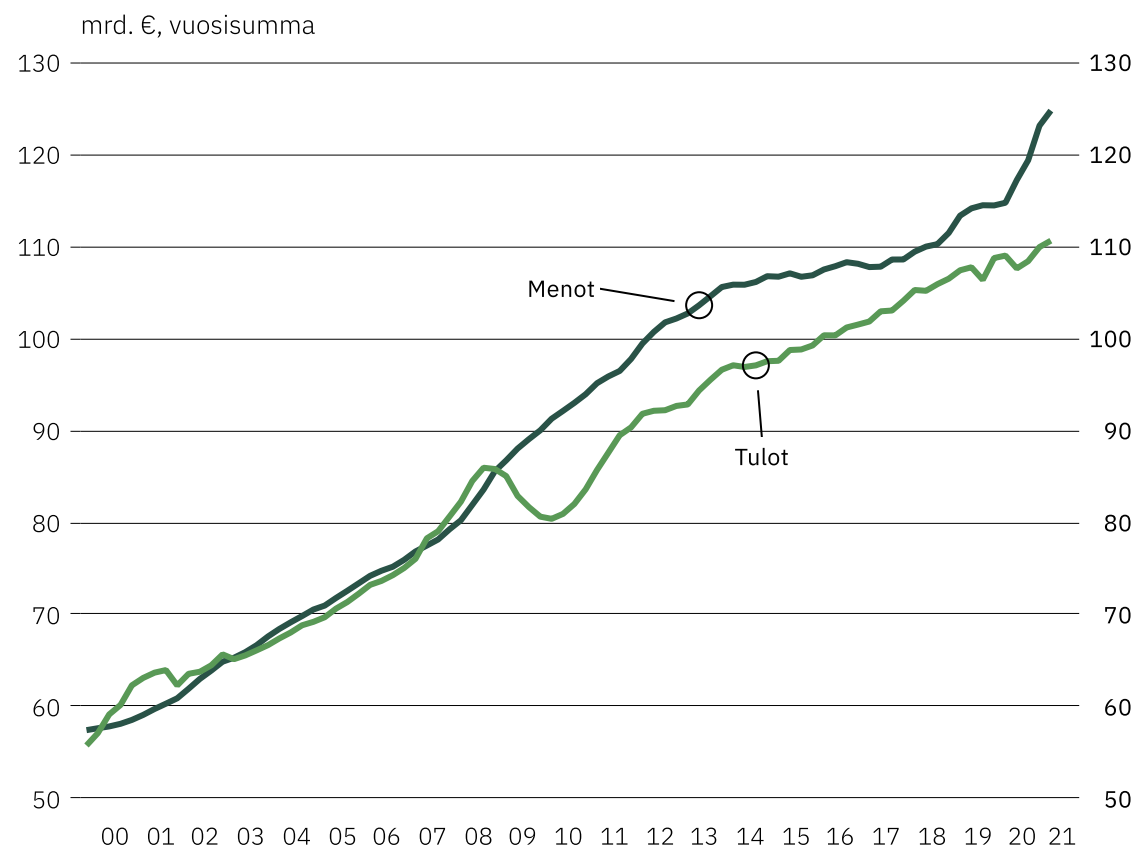
75 vuotta täyttäneiden määrä Suomessa

Lähde: StatFin, EK ja Macrobond

Julkinen talous pyöräi kestävästi

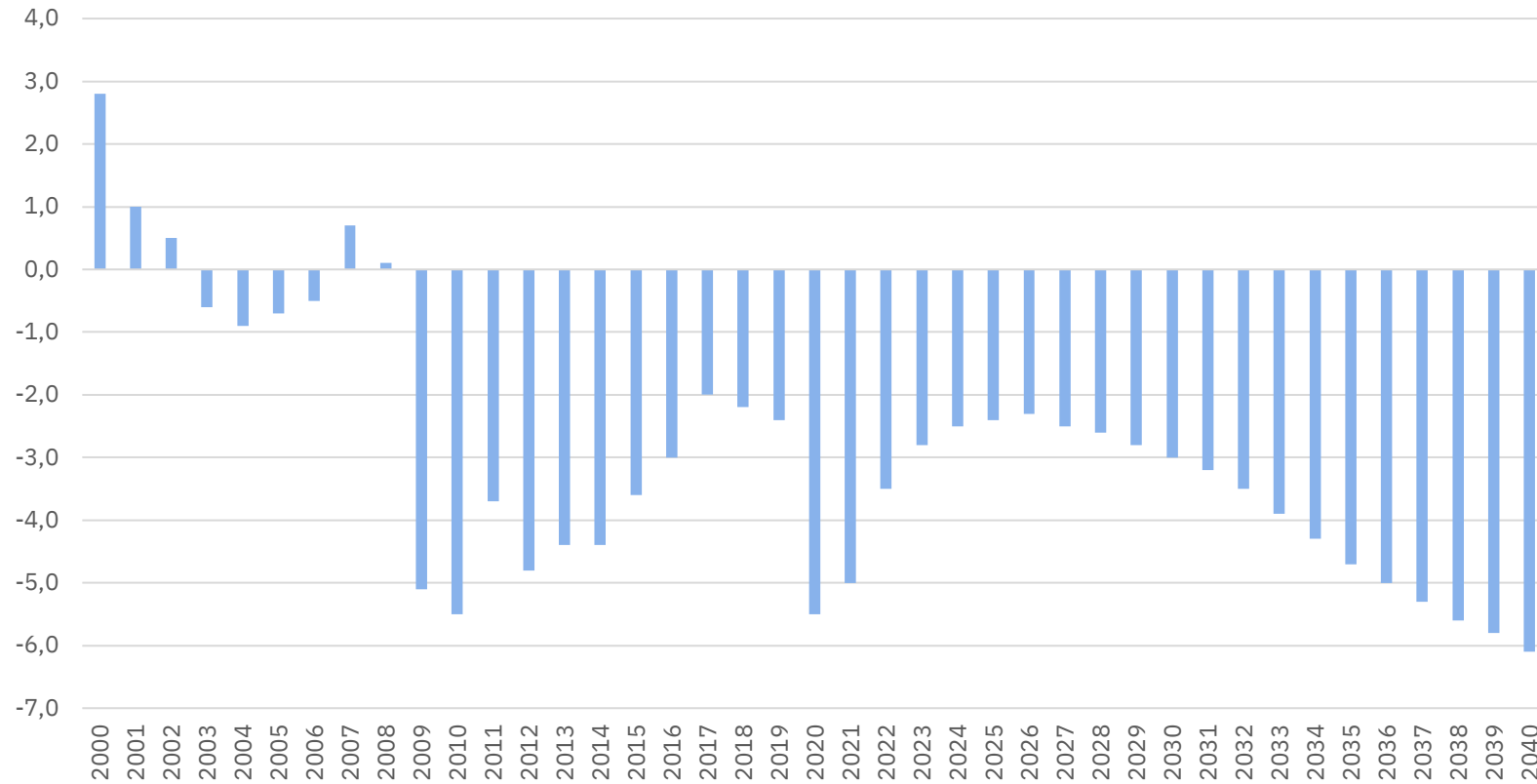
Valtion ja paikallishallinnon yhteenlasketut tulot ja menot

Lähde: StatFin, EK ja Macrobond

Alijäämää aina vaan

Julkisyhteisöjen jäämä (pl. TEL), % BKT:sta

Lähde: Tilastokeskus, ennuste VM

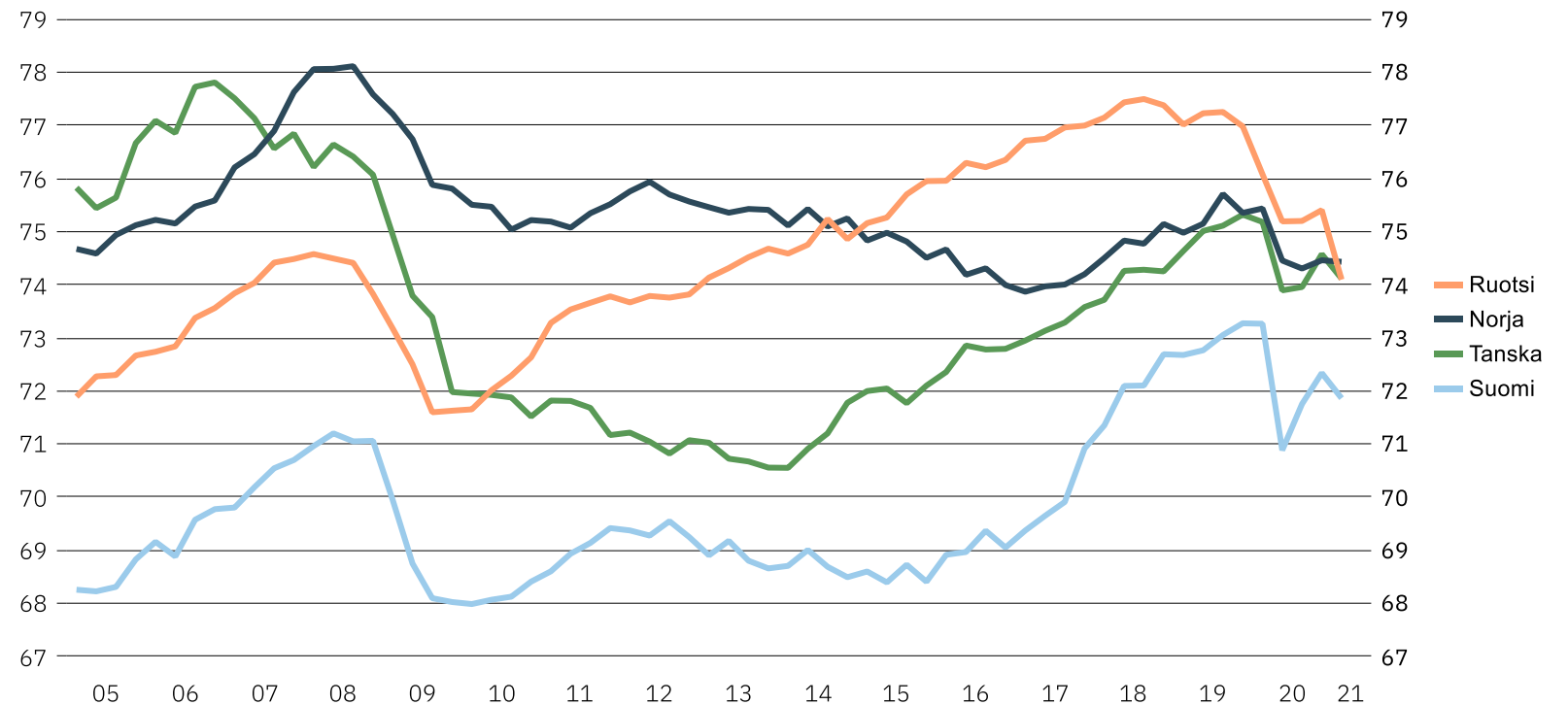

Suomessa työllisyys laahaa

Työllisyysaste

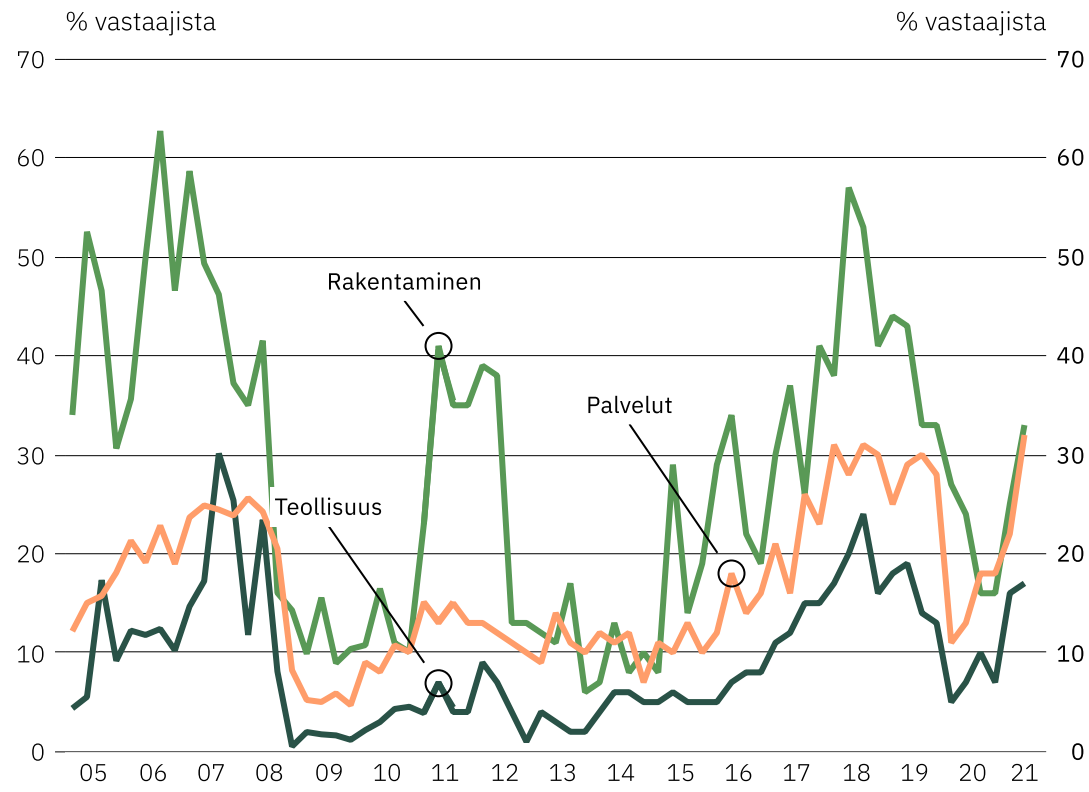
15-64-vuotiaat, %-osuus väestöstä, kausitasoitus

Lähde: OECD, EK ja Macrobond

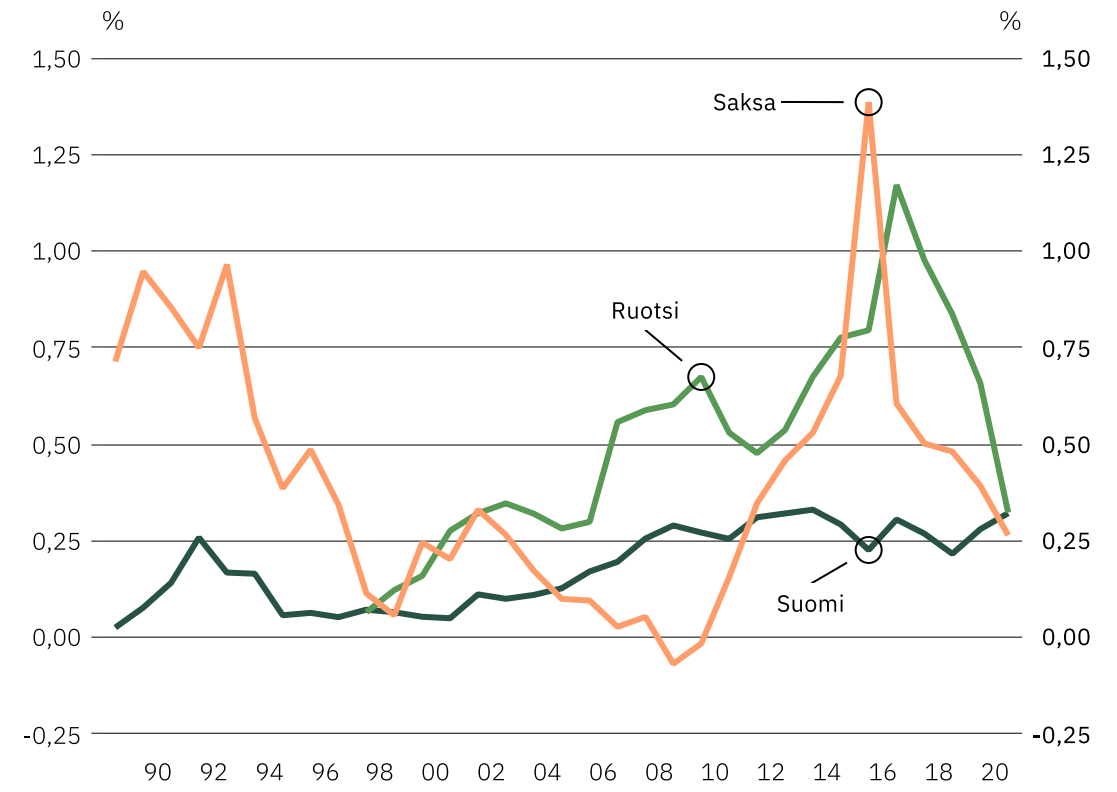
Tekijöistä on pulaa

Pula ammattitaitoisesta työvoimasta

Lähde: EK ja Macrobond

Nettomaahanmuutto, % väestöstä

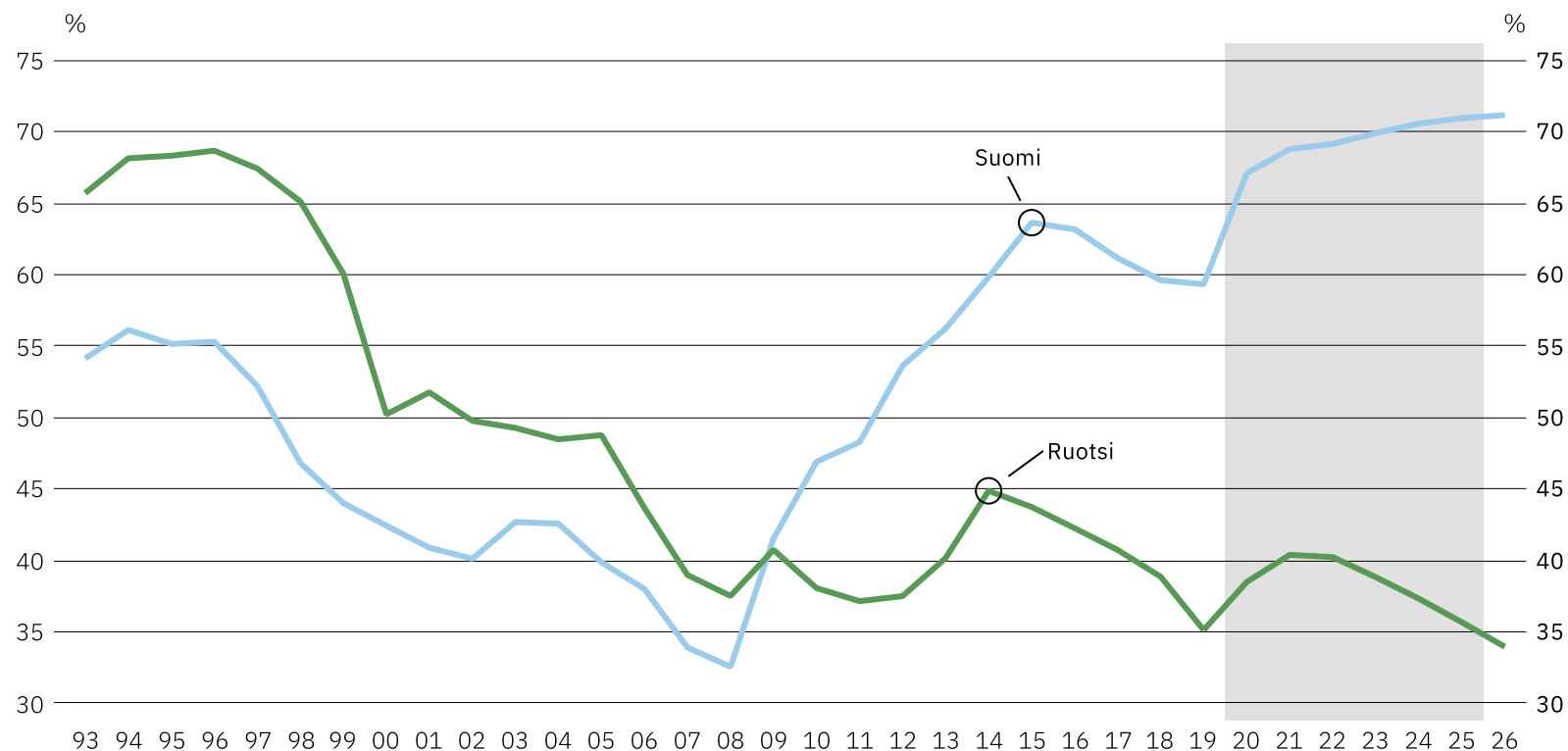

Lähde: StatFin, SCB, DESTATIS, EK ja Macrobond

Ruotsilla on pelivaraa seuraavaan talouskriisiin

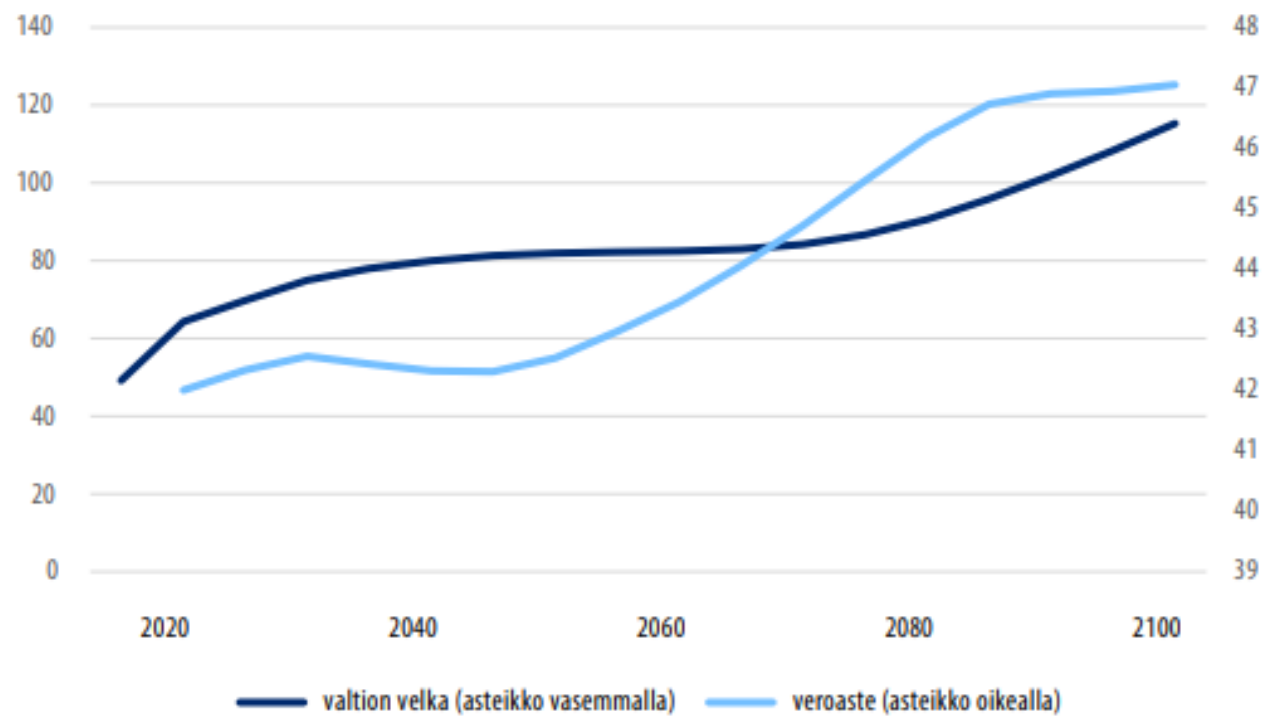
Julkinen velka/BKT

Lähde: IMF, EK ja Macrobond

Nuoret joutuvat maksajiksi

Kuvio 21. Valtion velka/BKT ja kokonaisveroaste. Lähde: Etlan mallisimulaatio

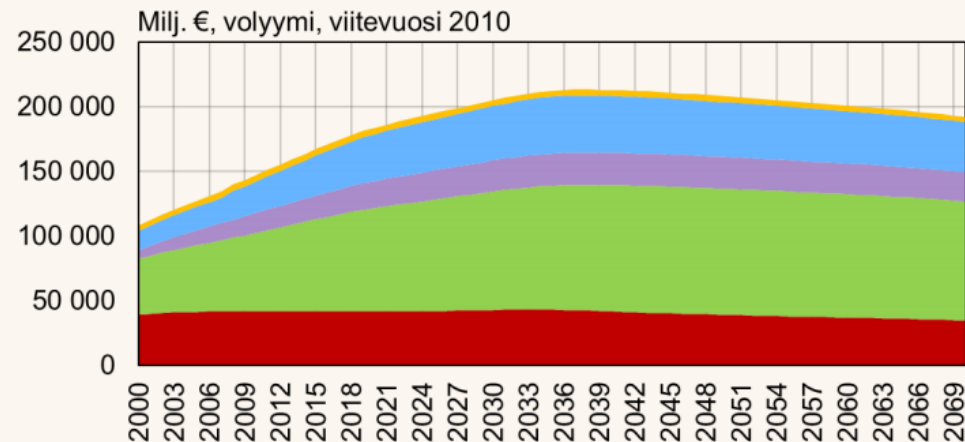
Lähde: Valkonen, T. ja Lassila, J. (2021)

Ilman muutoksia edessä on näivettymisen tie

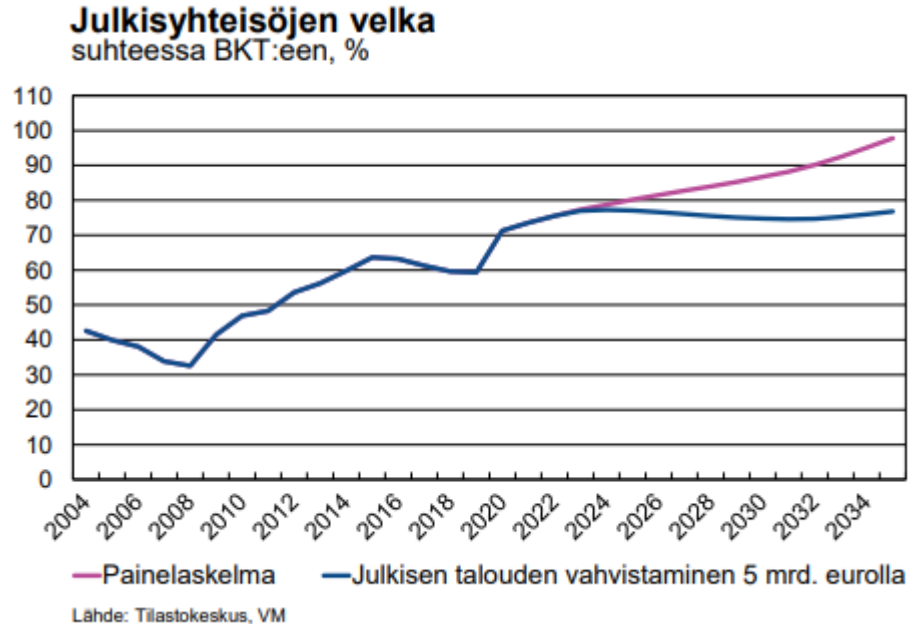
Arvio: Inhimillinen pääoma alkaa nykytrendeillä supistua vuodesta 2040 lähtien

- Tutkijakoulutus
- Ylempi kk-aste
- AMK, alempi kk-aste
- Amm. koulutus (toinen ja alin korkea-aste)
- Lukio (toinen aste)

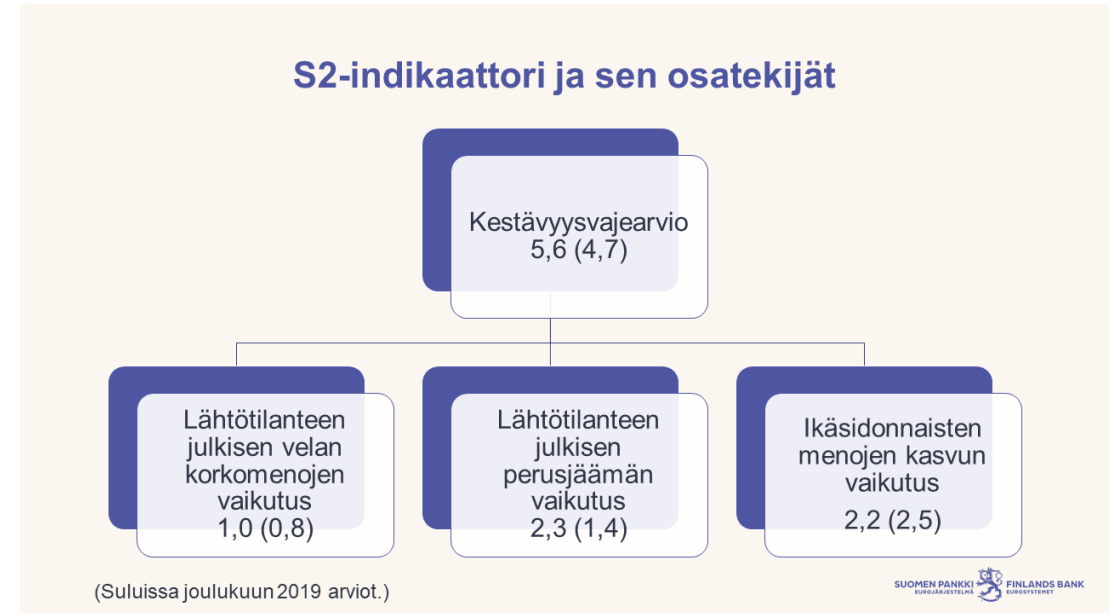

Lähde: Arto Kokkinen, Petri Mäki-Fränki ja Meri Obstbaum: Bank of Finland's Novel Long Run Forecast Framework with Human Capital. Julkaisematon käsikirjoitus.

Kestävyyssvaje noin 10 mrd. (5,6 %/BKT)

Lähde: Valtiovarainministeriö (2020)

Lähde: Suomen Pankki (2020)

Korkojen kehitys on riskialtista hitaan kasvun rakenteilla

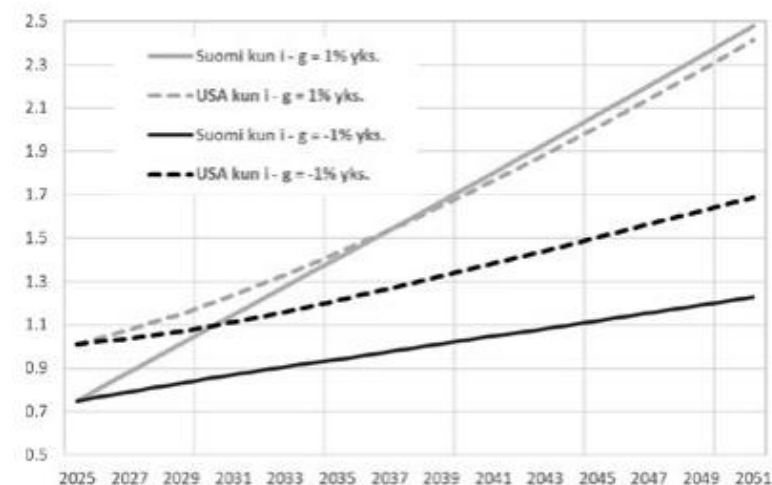
Taulukko 4. Talouskasvu, nimellinen markkinakorko, efektiivinen korko ja niiden erotus Suomessa eri ajanjaksoina. (Lähteet: Valtiokonttori, Tilastokeskus, Jorda ym. 2019, Suomen Pankki, VM)

Ajanjakso	Keskiarvo				
	Nimellinen kasvu	Markkina-korko	Efektii-vinen korko	Markkina-korko – kasvu	Efek. korko – kasvu
Koko ajanjakso (1870–2019)	8.5	6.9	-	-1.6	-
Koko ajanjakso pl. poikkeusvuodet*	6.2	6.7	-	0.5	-
1980-luku (1982–1989)	10.7	10.1	11.1	-0.7	0.4
1990-luku (1990–1999)	4.1	8.6	8.5	4.5	4.4
2000-luku (2000–2009)	3.7	4.3	4.4	0.6	0.6
2010-luku (2010–2019)	2.8	1.4	1.7	-1.5	-1.2
2020-luvun alku (ennuste 2020–2025)	2.5	-0.2	0.4	-2.7	-2.2

Poikkeusvuodet = I Maailmansota ja sisällissota, 1948–1951. Havainnot puuttuvat vuosilta 1939–1947.

Lähde: Hytönen, J. ja Tamminen, V. (2021)

Kuvio 3. Suomen julkinen velka/BKT ja USA:n liittovaltion velka/BKT, kun $(i - g)$ on 1 tai -1 %-yksikköä 2025–2051¹

¹ Lähteet: Kuviossa 3 oletetaan, että v. 2025 Suomen julkinen velka/BKT on 75 % ja USA:n liittovaltion velka/BKT on 100 %. Laskennassa Suomen valtion ja kuntien yhteenlaskettu perusjäämä /BKT vuosina 2026–2051 perustuu v. 2020 lopussa tehtyyn VM:n kansantalousosaston arvioon. USA:n liittovaltion perusjäämä/BKT perustuu CBO:n v. 2021 alun arvioon, joka ottaa huomioon 1,9 biljoonan dollarin elvytyspaketin, mutta ei ota huomioon USA:n infrastruktuuripaketin vaikutuksia.

Lähde: Hetemäki (2021)